

עין משפט
נר מצוה

פו א מיי פילא מהל' טומאת זרעת הל' ב' **פ**ו ב מיי פ"ד מהל' אבות הטומאה הל' ב' **פ**ח ג מיי שם פ"ה הלכה ב' **פ**ח ד מיי פ"ו מהל' ממשותטעניס הלכה ד' פגג עשין קסג טו"ע י"ד סי' רמט סעיף ג וסעיף ד'

תורה אור השלם

- וילבש צדקה בשרץן ובובע ישועה בראשו וילבש בגדי נָקָם תלבשת ויעט מבגדיל קנאות

- יעשירו נט יז ונחי כטמא כלנו וקבני עדום כל צדקתיו וכל בעלה כלנו ונחנו כרח ישאנו: יעשירו סד ה
- או איש אשר יגע בכל שרץ אשר ישמא לו או באדם אשר ישמא לו לכל נשאתו: ויקרא כב ה
- איש איש מורג אהרן ודוא צרוע או זב בקדושת לא יאכל עד אשר יטהר וינגע בכל טמא נפש או איש אשר מצא מנונו שבבת זרע: ויקרא כב ד
- אשר יראה מפי דהא והחמה אשר קצץ י? עליכם להשמיר אתכם ועשמו: אל יגם בפעם דהוא: בדברי ט ט
- מתן בסתר יכפה אף ויחזיר ברוח קדוק עזה:

- הלאו פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה צור וכושיתו ותבשרך לא תתעלם:

- יעשירו נח ו תפק לרעב לחמך ותפש נענה תשביע ורחך בחשך אורך ואפלקי כהררים:
- ונחך י? תמיד ותשביע בצדצות נפשך ותציתוך תחליץ ויהיה כגן רחם וכמוצא מים אשר לא יכובו מקיח:

- ובגן מופך דרבות עולם מוסדי דור ודור ותקטוף וקרא לך גדר פרץ מקטב תחיתוב לשבת:

- יעשירו נח י"ח"ב 9 ורף צדקה וחסד ימצא ימים צדקה וקבד:

- משלי כא כא ואתה י? ידעת את כל עצתם עלי לקטוע אל תפטר על עונם ותשאטם מלפניך אל תמתי ודוד מושלים לפניהך בעת אפך עשה לבדם: ירמיהו יח כג

רבינו גרשום

משגש. מבזה ארחותיה דאימיה שהצריכה להתבנות במה שדרכה להניגע שגלתה דריה בשביליך בדאמר לקמן: וכבגד עדים. אלו אותן בגדים בורים ונסחבים שמשמיען שם התינוק כשהוא גודל ולפיכך נקראו עדים כן) כמו ועריאותו: בימי ספורו. היינו אותן ימים דכתיב וישב מוחין לאהלו שבעת ימים דכבר עברו ימי חלוטו והואתו: אמר ליה הואיל ומטמא אדם: אמר ליה. דלמא טומאה בחבורין שני דהני בגדים מחוברין ליוו שלויבש בהן אכל לעולם אימא לך אם יגע בבגדים אחרים אינו מטמא וכו' היכי דלא מטמא בגדים מעלמא אימא נמי דלא מטמא אדם תרע דהנה אשכחן דמטמא בגדים בחבורין ולא

נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב אלמא בדגדים טמאים הן ואינו (מטמא אדם) כדכתיב וטמא עד הערב הוא טמא ואינו מטמא אדם: היסט בכלל גושא. כדכתיב גינא וקרינן גושא (וחולין קבד): אמר ליה רב ששת. ולטעמין דקא אמרת דטומאה בחבורין שאני משי"ה אין מטמא אדם אלא שרץ דמטמא אדם מנא לן לאו משום הואיל דמטמא בגדים דכתיב וכל אשר יפל עמו במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק והני לאו בחבורין נעוהו: אמר ליה רב אבא. שרץ דמטמא אדם בהדיא כתיב או איש אשר יגע בכל שרץ אלא פרץ הכי ולטעמין דאמרת טומאה בחבורין שני שכבת זרע דמטמא אדם מנלן משום דהואיל ומטמא בגדים דכתיב ואיש (אשר) [כי] תצא ממנו שכבת זרע וכתיב וכל

ט:

מנין לַמַּצּוּרֶע בִּימֵי סְפוּרוֹ שֶׁמִּטְמֵא אָדָם.^א פשיטא לן דמטמא כדמען זריש מס' כלים (פ"א מ"ב) אבות הטומאות השרץ ושכבת זרע (ט) ונבלה וטמא מת ומצורע צימי ספורו כו' הרי אלו מטמאין אדם וכלים צמגע וכלי חרס באזיר ולכן צעי מנלן דמטמא דהא

כתיב ורחץ צמים וטהר משמע דצאותה טבילה נטוה: **דְּהָא הֵכִיט נְבִלָה מִטְמֵא בְּגָדִים וְאִינוּ מִטְמֵא אָדָם.** (א) לאו משום דטומאה צחצורין שאני. פ"ה דלינו מטמא אלא צגדים שהוא לצוט^ב וקשה לריצ"ס דצמורת כהנים פ' ויהי ציום השמיני (א) מרצה שטממא אפילו כלים (ב) (צחצורים) אע"ג דלא שייך דכו לציסה ואינו מנעט מנגדיו אלא אדם וכלי חרס שנוגע בהן אלא ודאי מטמא צגדים צשעה שמסיט אפילו אין לצוט בהן וכן משמע מדקאמר אלא מעתה שרץ דמטמא אדם מנלן לאו משום דמטממא צגדים מטמא אדם נמי כו' ואי קרי צחצורים צגדים שהוא לצוט מאי פריך משרץ דלא שייך ציה לציסה התם ודאי ילפינן אדם מנגדים ונראה לריצ"ס דלא גרס (ב) צחצורים אלא הכי גרס ודילמא טומאת צגדים צגדים ואינו מטמא אדם ולא גרסין מ"ט לאו משום דטומאה צחצורים שזני דלא מהדר אלא שיט חילוק צין טומאת צגדים לטומאת אדם וכן משמע דליהו גופיה לא קא מיבעיא ליה אס מטמא צגדים וכלים צמגע אלא אלאס צעי:

אִתִּיא אִימִיה וקא בביא קמיה. פרי"ח דהינו איתמיה דרב אהדצוי ולדידיה קרי עולא^א משגש אורחא דאימיה שגרס לאמו להתצות לפני רב ששת והיא היתה מניקתו של רב ששת^ב לכן (א) אמר חזי הני חדיי דמלת^ג מיינייהו: **מַה כִּיבוּם בְּגָדִים הָאֵמוּר בִּימֵי חִלּוּטוֹ בו'.** נכמה דנריס חמור ימי חלוטו מימי ספורו ולא אמר מהסיקא וייינו טעמא משום דלגמרי לא מזי למגמר דהא כתב וטהר דמשמע דנטהר מכמו שהיה מתחלה אלא דוקא לכן מילתא גמרי לפי שכן שוין דלין אדם וכלים מנקלין טומאה אלא מאכז הטומאה: **גְּדוֹלָה הַעוֹשָׂה צִדְקָה בַּסֵּתֵר יוֹתֵר מַמְשֶׁה רַבְּעִי.** פירוש יומר

משכן חמה מנשה רבינו צפתלמו ואע"ג דמשה גמי עשה דקה צסמר שמה אותה עשה כזר פסק אומז וכות: **חֲמָה אֵינוּ כּוֹפֶה.** תימא^א דצפרק ארצנעה נדריס (דף גז.) אחרין ^ב דחמה משה הרגו (ט): **והמפייסו בדברים מתברך בנ"א.** יש מגייהן והנותן פרוטה לעני והמפייסו משום דמשמע להו דקראי איירי צנותן דקה דכתיב ומפק לרעצ נפשך ונפש נענה תשציע ולינו מילתא היא דנפש נענע תשציע היינו תשציע דצצריס ליה תשפייסון דצצריס וע"כ לא גרסי' ליה צ"י הן שז דלעיל והני אחת עשרה: ולינו

בבני אדם שאינן מוהוגנין לעשות צדקה. (א) וזכה הויין

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

משגש. לשון מהומה ושגעון: **קליפא.** מייל"א צלע"ז: **וכגד עדים כל דקדוסינו.** כלומר אף כל דקדוסינו נמאסו מחמת רשעינו כגדג מאוס שהאדם מסירו מעליו: **עדים.** כדמתרגמינן ויכר ואעדי וכן מעדה צגד ציום קרה (משלי כה). מ"מ מקיש דקה לצגד דקרת הדקיקס לצגד הגון: **צימי ספורו.**

צשצעת ימים צצין טהרת הכפריס להצאת קרצנותיו צשלמא צימי חלוטו איתקש למת לטמא אף צאהלים: **הואיל ומטמא צגדים.** דהא ציום השצצעי כתיב^א וכבס צגדיו: **טומאה צחצורין.** כגון צגדי לצוטו הרי הן כמזוה אצל שאר צגדים הנוגע בהן וכן אס יגע צאסם לא מטמא מדע שהרי המסיט נבילה כתיב ציה והגושא את נבלתה יכבס צגדיו (ויקרא יא) ולא אשכחן דלהוי אכז הטומאה לטמא אדם וטאר צגדים: **שכנא זרע מטמא צגדים.** וכל צגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וגו'^ב: **צהדיא כסיצ ציה כו'.** ה"ה נמי דהוי מזלי למיפרך דהא טומאת צגדים לא דמיא לצגדים דצימי ספורו דהא צגדים דהכא לאו צגדי לצוט שרץ הן וטומאת מגע הוא אלא דעדיפא מייניה קא מותיב ליה: **לא (צרוס הנוגע.** דהכי תניא צמסכת נדה (דף מג:) : מנין לרצות הנוגע צשככת זרע ת"ל או איש^א: **הו קמחדר ליה.** רצ אהדצוי לרצ ששט צצדיותא^ב לפי שזיה רצ ששט נכשל צצשצובותיו: **אשפסק רצ אהדצוי.** נעשה אלס: **אסיא אימיה.** דרצ ששט: **לווחא קמיה.** שיתפלל עליו: **לכני חדיי.** הדדסי הללו חדיי מרגוס של חזיה^א: **דמלזיס מיינישו.** שינקת מהן: **ודאסאן עלה.** ואחרי צכא לדינו שאלה זו לקצועה צגמ' מנלן דמטמא אדם: **נאמר כיצום צגדים צימי ספורו.**

והיה ציום השצצעי יגלת את כל שערו וגו'^א ונאמר כיצום צגדים למעלה ציום טהרת הכפריס כשיואל טומא^ב: **אף החלטו וכבס המטהר את צגדיו^א: אף וחימא.** שני לגיונות קשים הס ליפרע מן החוטאים: **אע"פ שזחד צחיק.** שהוא עושה דקה צסמר: **חימא עזר.** עדיין היא צמוקפה וציז אלעזר סכר דהאי שזחד צחיק ארישא קלי וזשחד צחיק יכפה חימה עזה: **וספק לרעצ נפשך.** הוא פיוס דצרי נחומיס: **ימאלא דקה.** משמע יכא לדי עניות וימאל צני אדם שיעשו לו דקה: **והיו מושלים לפניך.** את אנשי ענמות היה מקלל שהיו מצקשין נפשו: **ימאל**

וגו' ועניימ מרודים תביא בית וגו' כי תראה ערום וגו' (ב) והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות שנאמר *ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך (ג) וגו' ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור תקומם וגו' ואמר רבי יצחק מאי דכתיב *רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד משום דרודף צדקה ימצא צדקה אלא לומר לך כל הרודף אחר צדקה הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות ועושה בהן צדקה רב נחמן בר יצחק אמר הקדוש ברוך הוא ממציא לו בני אדם המהוגנים לעשות להן צדקה כדי לקבל עליהם (א) שכרו לאפוקי מאי לאפוקי מדדרש רבה (ב) דדרש רבה מאי דכתיב (א) והיו מושלים לפניך בעת אפך עשה בהם אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם [אפילו] בשעה שכופין את יצרן ומבקשין לעשות צדקה לפניך הכשילים (א) וירמיה מושלים לפניך הכשילים ודובר על לבו דברי נחומין: דכתיב ותפק לרעב נפשך וגו'. כלומר משהוציא מנפשך דברים טובים לנחם הדעב ונפש נענה תשביע בדברים טובים או תוכה לדברים הללו: משום דרודף צדקה. שעושה צדקה משלו בא לידי צדקה שיצטרך לבירות בתמיה:

מסורת הש"ס

(א) רש"י, (ב) [צ"ל פרוס], (ג) צ"ק טז: [ונס' אלתר רבא], (ד) המהרש"ל מביא במקום (ה) [נפסי דבעלותן יב יג], (ו) [ויקרא ד', (ז) [גס טו], (ח) [גס כב], (ט) [שמות כט], (י) רש"י מ"ו, (יא) אולי צ"ל אלתר, (יב) המהרש"א מביא שצ"ל במקום מימה פירש פ"ש.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הנה ב"ו דהמה פשה דרנ"ג פ"י שנת דף נה ע"א מד"ה קף:

הגהות הב"ח

(א) גבי כ' תראה ערום וגו' וכתבי או יבקע כשחור ורובתך מהרה הצמח והדיל לפניך צדקך וכבוד ה' יאספך וכתבי אהדצוי וצ"ל יענח תשועי ויאמר הגני ומחייסיו דכדריס: (ב) שם והציעי צלחתות נפשך וצנו צ"ל ויפית וגו' נמחק: (ג) שם עליהם שכר צ"ל ואח' ו' נמחק: (ד) שם כל הרגיל לעשות [צדקה] שוין צ"ל ויפית וזכס נמחק: (ה) תוס' ד"ה מנין וכו' וכו' אבות הטומאות השרץ ושכבת זרע וטמא מת צ"ל ויפית ונבלה נמחק: (ו) ד"ה דהא ספיקו כו' ואינו מטמא אדם מ"ט לאו משום: (ז) בא"ד פרשת ויהי ציום השמיני מוכח שטממא אפי' כלס אפי' דלא צ"ל ויפית צחצורים נמחק: (ח) בא"ד ונבלה לריצ"ס דלא גרס ודילמא טומאה צחצורים שאני אלא הכי: (ט) ד"ה חמה וכו' משה הרגו. צ"כ ועי' צע"ז ריש דף ד' צמוס'.

לעני רש"י

מיי"א. כתם (בעין), רשת (של שריון).

מוסף תוספות

א. האי דבעי מיינה מנין למצורע שטמא אדם בימי ספורו משום [נ]. מצינן. ב. והן טפלי לו. יעוש'. ג. מפני שהיה נצר בשנים כמו תחשכח אשה עולה. חס' מצינן. ד. בקטנותו והיותה לו כאם. ט. ה. אבל לרב ששת לא הוה קרי רבא עולא דגברא רבה הוא גביה. למצינן.

רבינו גרשום (המשך)

בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכבס במים וטמא עד הערב ה"ז מטמא אדם ה"ז צמצורע: אמר ליה רב אחריבוי. שכבת זרע בהדיא כתיב ביה דמטמא כל אדם הנוגע בו דכתיב או דמייתר דמצי למכתב איש אשר תצא ממנו וגו' או ל"ל לרבות את הנוגע ואחתי מנין למצורע שטמא בימי ספורו: הנה קא מהדר ליה בבדיותא. כלומר שצחו שחצוהי אשכחן דמטמא אדם: היסט כבכל גושא. כדכתיב גינא וקרינן גושא (וחולין קבד): אמר ליה רב ששת. ולטעמין דקא אמרת דטומאה בחבורין שאני משי"ה אין מטמא אדם אלא שרץ דמטמא אדם מנא לן לאו משום הואיל דמטמא בגדים דכתיב וכל אשר יפל עמו במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק והני לאו בחבורין נעוהו: אמר ליה רב אבא. שרץ דמטמא אדם בהדיא כתיב או איש אשר יגע בכל שרץ אלא פרץ הכי ולטעמין דאמרת טומאה בחבורין שני שכבת זרע דמטמא אדם מנלן משום דהואיל ומטמא בגדים דכתיב ואיש (אשר) [כי] תצא ממנו שכבת זרע וכתיב וכל

^[1] (א) [נאכאריס משמע דצוין לתרגוס אונקלוס על וטהר ועדיאת אצל צ"ע דמשא זה לא שייך לקריוסם עדים וצ"ע]: (ב) [עין צמוס' כאן ד"ה אחס מה שכבת צס' ריח]: